

Hayvanların iradeleri var mı, ahirette onlara da ceza verilecek mi, boynuzsuz hayvanın boynuzludan hakkını almasını nasıl anlamalıyız?

Hayvanların bir iradesi vardır; lakin insandaki gibi gelişmiş değil, ilkel bir iradedir. Üstad bu manaya şu ibareler ile işaret ediyor:

"Ve bu saray-ı kâinatta ikinci kısım amele, hayvânattır. Hayvânat dahi, iştihâ sahibi bir nefis ve bir cüz-ü ihtiyarîleri olduğundan, amelleri hâlisen livechillâh olmuyor. Bir derece nefislerine de bir hisse çıkarıyorlar. Onun için, Mâlikü'l-Mülki Zü'l-Celâli ve'l-İkram, kerîm olduğundan, onların nefislerine bir hisse vermek için, amellerinin zımında onlara bir maaş ihsan ediyor."(1)

Buradan anladığımız kadarıyla, hayvanların bu iradesi, doğru-yanlış, güzel-çirkin ayırımı yapamaz.

Allah'ın iki türlü şeriatı vardır. Birisi kelam sıfatından gelen İslam şeriatıdır ki; bu şeriat ancak şuur ve akıl sahipleri olan insan ve cinlere mahsustur. İkinci şeriat ise kudret sıfatından gelen; tekvini yani tabiat denilen şeriatıdır. Bu şeriatın kuralları insan ve cinler de dahil, bütün canlıları kuşatır. Hayvanlar da bu şeriatın emri ve sorumluluğu altındadırlar. Bu şeriate aykırı hareket ederlerse cezasını anında bu dünyada görürler. Üstad bu manayı şu şekilde izah ediyor:

"Nokta"

"Arkadaş! Mâsum bir insana veya hayvanlara gelen felâketlerde, musibetlerde, beşer fehminin anlayamadığı bazı esbab ve hikmetler vardır. Yalnız, meşiet-i İlâhiyenin düsturlarını hâvi şeriat-ı fitriye ahkâmı, aklın vücuduna tâbi değildir ki, akli olmayan bir şeye tatbik edilmesin. O şeriatın hikmetleri kalb, his, istidada bakar. Bunlardan husule gelen fiillere, o şeriatın hükümleri tatbikle tecziye edilir. Meselâ, bir çocuk, eline aldığı bir kuş veya bir sineği öldürse, şeriat-ı fitriyenin ahkâmından olan hiss-i şefkate muhalefet etmiş olur. İşte bu muhalefetten dolayı düşüp başı kırılırsa müstahak olur. Çünkü, bu musibet o muhalefete cezadır. Veya dişi bir kaplan, öz evlâtlarına olan şiddet-i şefkat ve himâyeyi nazara almayarak, zavallı ceylânın yavrucuğunu parçalayarak yavrularına rızık yapar. Sonra, bir avcı tarafından öldürülür. İşte, hiss-i şefkat ve himâyeye

muhalefet ettiğinden, ceylâna yaptığı aynı musibete mâruz kalır."

"İHTAR: Kaplan gibi hayvanların helâl rızıkları, ölü hayvanlardır. Sağ hayvanları öldürüp rızık yapmak, şeriat-ı fitriyece haramdır."(2)

Hayvanlar cezalarını bu dünyada çekecekleri için, ahiret hayatında herhangi bir cezaya uğramayacaklardır. Hayvanların cesetleri değil, ruhları baki kalacak; ama ihtiyaç anında tekrar ihtiyaç kadar ihya edilecekler. Bazı peygamberlerin hayvanları; Peygamber Efendimiz (asm)'in devesi, Süleyman (as)'in karıncası gibi hem ruh hem de cesetleri ile beraber cennette bulanacağına dair rivayetler vardır. Ama genel olarak hayvanların ruhlarının baki kalacağı bir yer vardır, bu cennet ve cehennemden başka bir yerdir.

Peygamber Efendimiz (asm)'in "**boynuzsuz koyun boynuzlu koyundan hakkını alacak**" ifadesi, adaletin haşmet ve ihtişamına bir gönderme, bir işaret içindir. Yoksa hayvanların ahiret hayatında ceza çekecekleri anlamında değildir.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dördüncü Söz.](#)

(2) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Katre.](#)